

HARİTA NEDİR?

Yeryüzünün tamamının veya bir parçasının kuşbakışı görünümünün, istenilen ölçeğe göre özel işaretler yardımı ile küçültülerek çizilmiş örneğidir.

HARİTA

- Yeryüzü şekillerinin, yerleşim yerlerinin, yolların, tepelerin, çeşmelerin v.b detayların yatay ve düşey konumları ile aralarındaki mesafeler ve bitki örtüsü hakkında bilgi sağlar. Harita aynı zamanda arazi yapısındaki değişiklikleri ve doğal yeryüzü şekillerinin yüksekliklerini göstermektedir.
- Doğal şekiller:
deniz, göl, akarsu, dağ; tepe, mağara, çukur ormanlık bölgeler v.b.
- Yapay tesisler:
yol, baraj, sulama kanalı, tel hattı, duvar, çit, bina v.b.

- Doğal ve doğal olmayan yapı ve tesisler, özel işaretler, çizgiler, renkler ve şekillerle gösterilmektedir.
- Haritaların kolay ve anlaşılır olabilmesi için en gerekli ayrıntılara yer verilir.
- Bunların dışında coğrafi koordinat ağı genelde haritalarda gösterilmektedir.

Sınıflandırma

Haritalar çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır

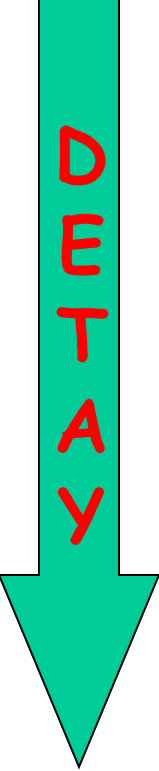
- Ölçeklerine göre sınıflandırma
- Tiplerine göre sınıflandırma

Ölçeklerine göre

- **Küçük ölçekli haritalar:** 1/1.000.000 ve daha küçük ölçekli haritalar. Ayrıntı yoktur.
- **Orta ölçekli haritalar:** 1/500.000 ve 1/100.000 arasındaki ölçekli haritalar. Genel hatlarıyla ayrıntı işlenmiştir.
- **Büyük ölçekli haritalar:** 1/100.000 hariç daha büyük ölçekli haritalardır.

Tiplerine göre

Haritaların kullanım amaçlarına göre sınıflandırılmasıdır. Çok değişik miktarda sınıflandırılabilmektedir. Bunlardan bazıları şöyledir.

- **Planimetrik Haritalar:**

Arazinin sadece yatay durumlarını göstermektedir. Yeryüzü, şekilleri yoktur.

- **Topoğrafik Haritalar:**

Yeryüzü üzerindeki kabartmaları ve girintileri münhanilerle, ayrıntıları sembollerle gösterir.

- **Kabartma Haritalar:**

Topografik haritanın üç boyutlusudur.

- **Hidrografik Haritalar**

Deniz derinliklerini gösteren haritalardır.

- **Özel Maksatlı Haritalar**

ÖLÇEK NEDİR?

- Harita üzerinde iki nokta arasındaki uzunluğun, arazide aynı iki nokta arasındaki uzunluğa olan oranına ÖLÇEK denir.

Bir haritada bu ölçeğin paydasında yer alan rakam ne kadar büyük olursa haritanın ölçeği o kadar küçük olur. 1:50.000 ölçekli bir harita üzerindeki 1 cm gerçekte 50.000cm karşılık gelir (500m).

(1:500.000 - 1:250.000 - 1:50.000 - 1:25.000).

- Haritaların alt köşelerinde hangi ölçekte yapıldıklarını gösteren işaretler vardır.

Topoğrafik Harita Nedir?

- Topoğrafik haritaları diğerlerinden ayıran özellik yeryüzünün şekli kontur (Eşyüksehti, İzohips, Münhani) çizgileri ile göstermesidir
- Arazi biçimleri haritada kolayca anlaşılabilir işaretlerle gösterir. Bu işaretlere harita işaretleri denir.
- Genellikle haritanın üst kısmı kuzey, altı güney, sol tarafı batı, sağ tarafı ise doğudur.
- Haritanın alt kısmındaki ölçek sayesinde harita üzerindeki uzaklıkları hesaplayabilirsiniz.
- Göller, nehirler, kasabalar ve benzerleri harita üzerinde isimleri ile gösterilir.

Topoğrafik Haritayı Okumak

Renkler;

Siyah: İnsan tarafından yapılan şeyleri gösterir.
Demiryolu, köprü, baca, isimler

Mavi: Suyun göstergesidir. Derinliğe göre koyulaşır.
Deniz, göl, nehir, çay

Yeşil: Orman, otlak ve verimli toprakları gösterir. Koyu renk yoğunluğu gösterir.

Kahverengi: Yükselteleri gösterir. Koyulaştıkça yükseklik artıyor demektir.

Yer ve özelliklerin adları özelliğin tipine uygun renkle gösterilir.

Topoğrafik Haritayı Okumak

Coğrafi koordinatlar;

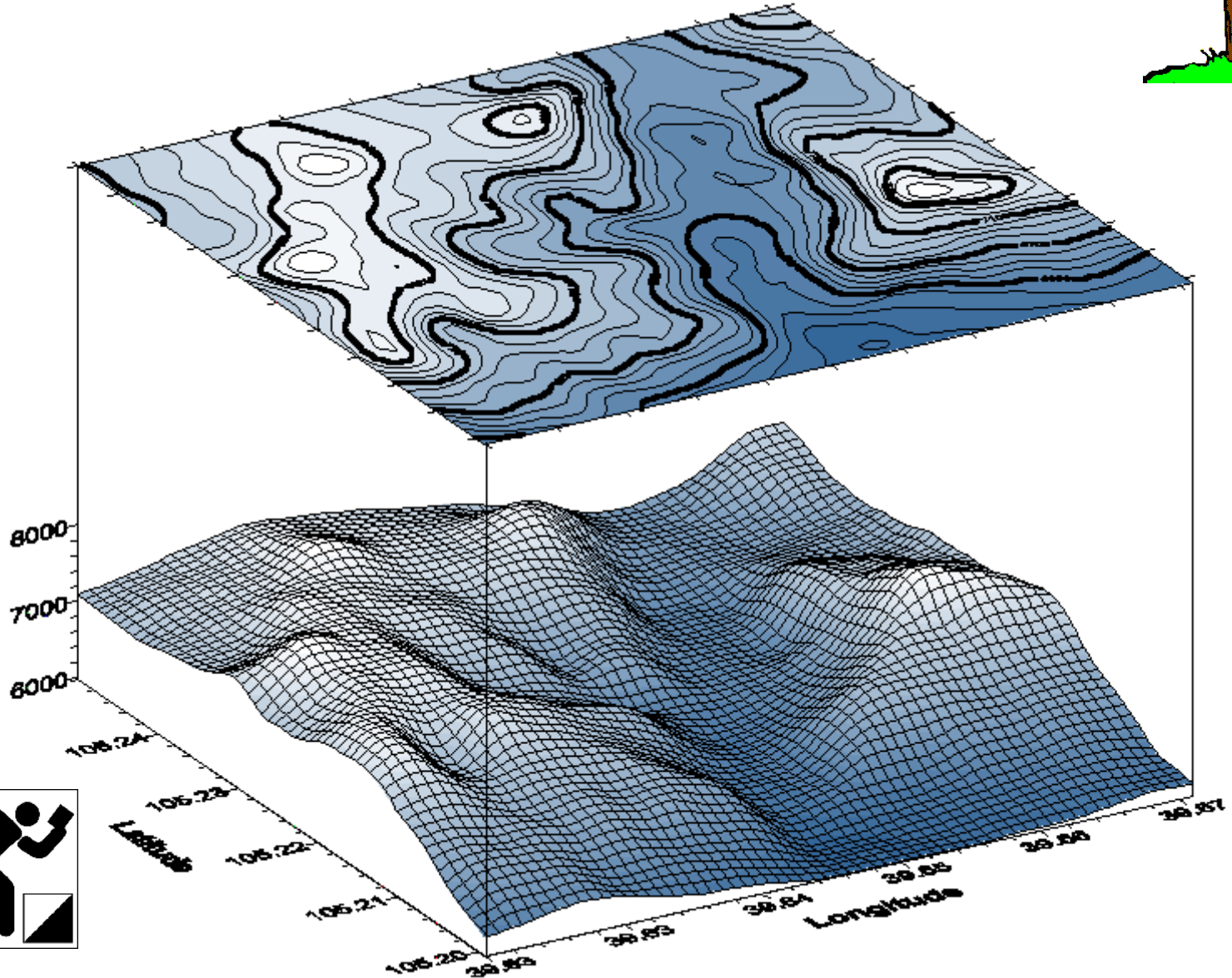
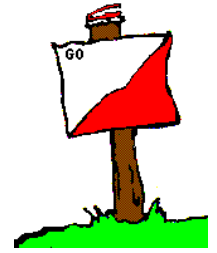
- Coğrafi koordinatlar Enlem ve Boylam olarak haritalarda kenar bilgisi olarak verilir.

- Enlem $38^{\circ} 45' 30''$ (Kuzey)

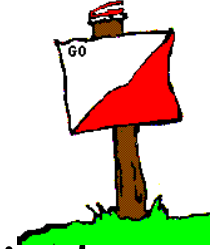
- Boylam $35^{\circ} 37' 45''$ (Doğu)

Topoğrafik Haritayı Okumak

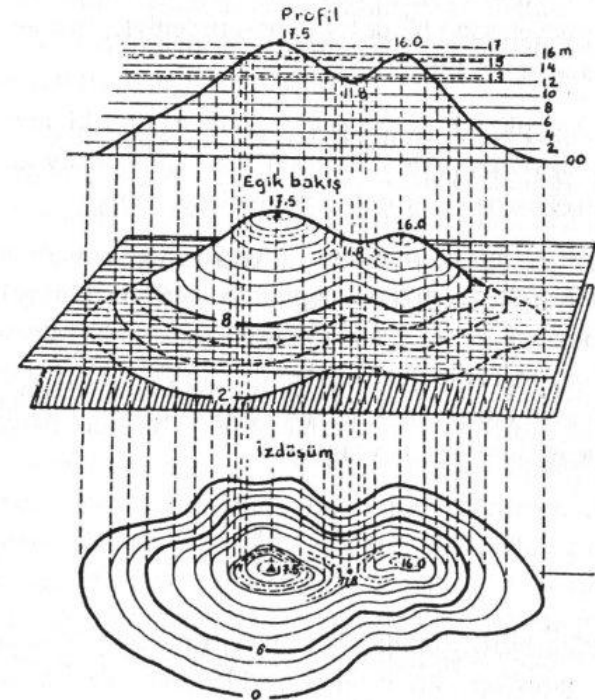
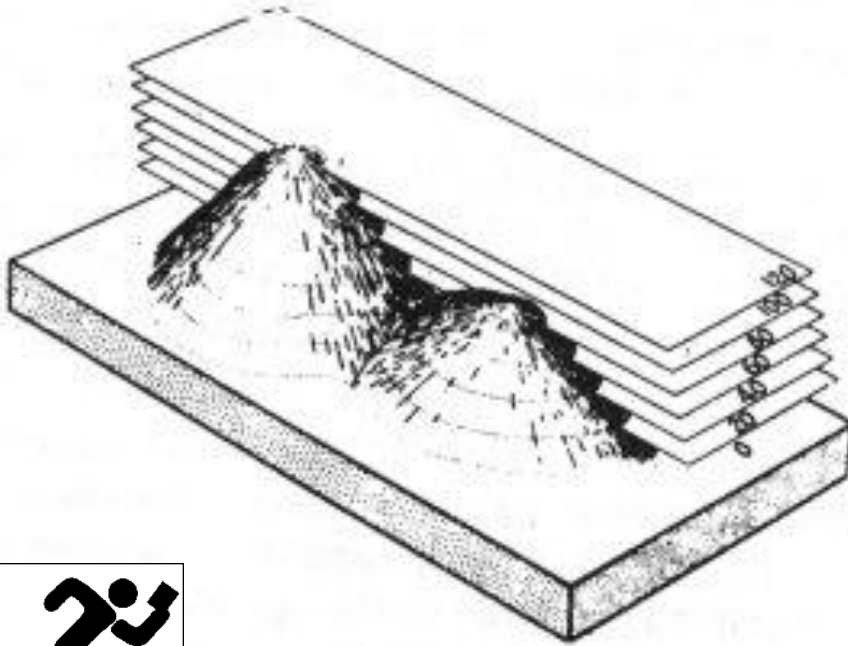

Harita Yarumlama

Haritaya baktığınızda bölgeyi üçboyutlu zihninizde oluşturabilmeniz en önemli noktadır.

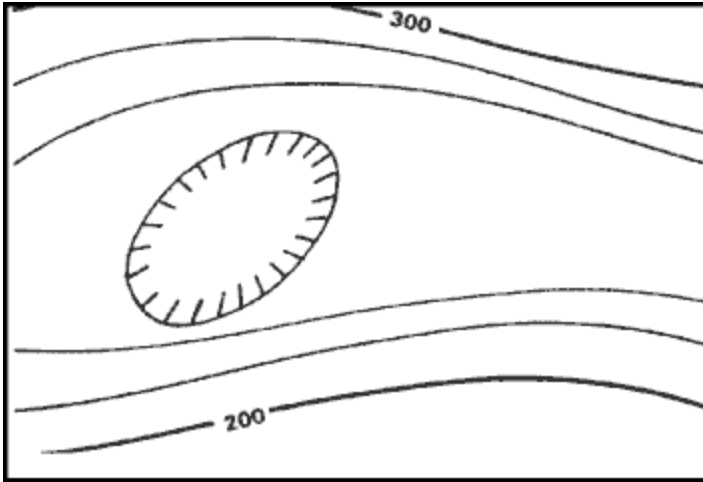
Bunu haritadaki eşyüksekti çizgileri sayesinde yapabilirsiniz.

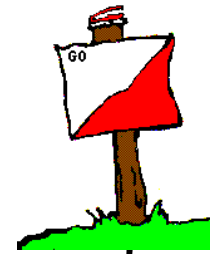
Kontur - Eşyüksekti İzohips - Münhani

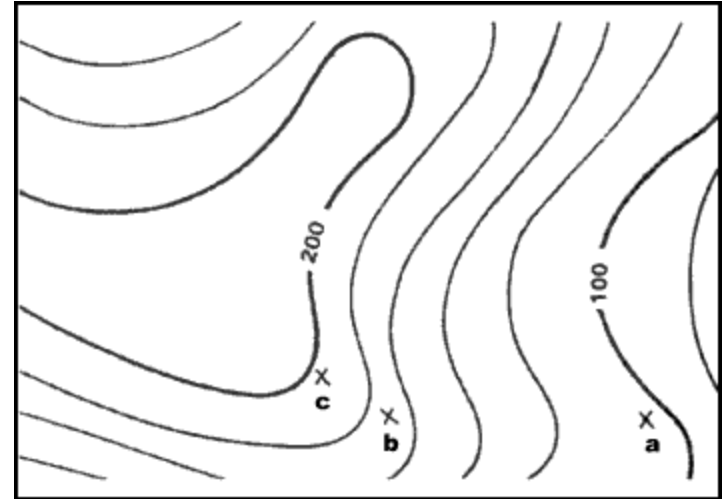
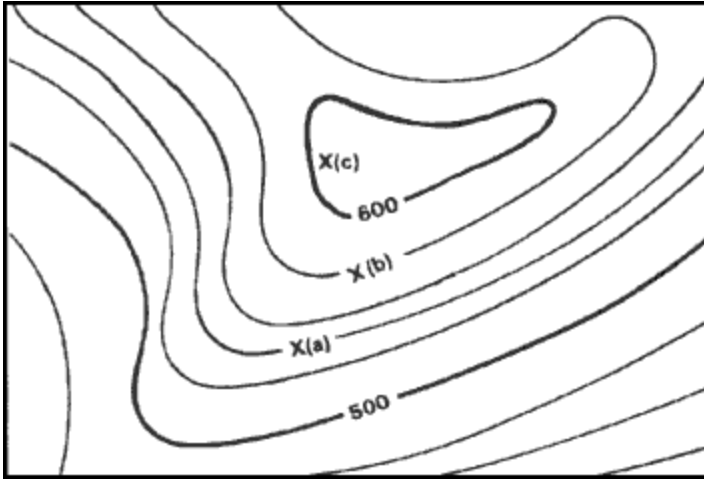
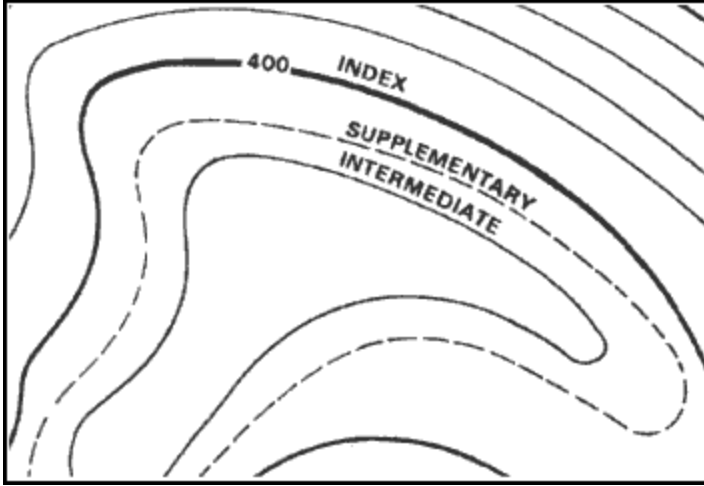
- Farklı kalınlıkta kahverenkli renkteki topoğrafik eğriler “Kontur”, “Eşyüksekti”, ”İzohips” yada “Münhani” olarak adlandırılırlar.
- Kullanıcı için kolaylık olması açısından indeks kontur denilen 100, 50 yada 25 metrede bir daha kalın çizilmiş olanları vardır.

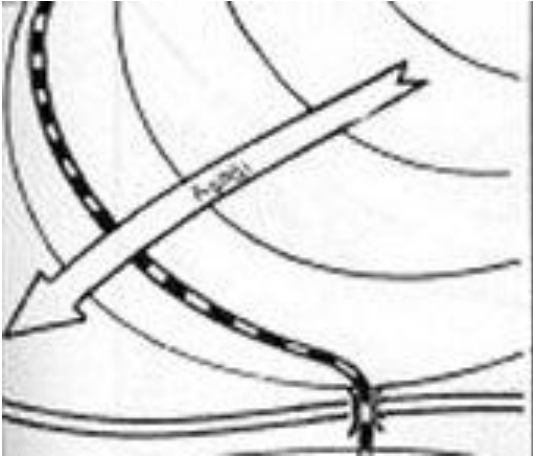

- Aynı yükseklikteki noktalardır
- **ASLA KESİŞMEZLER**
- Çatallanmazlar
- Aynı yükseklikler birbirleri ile kapanabilir
- Arazinin genel formunu verirler.
- Sıklaşmaları eğimin arttığını gösterir.

İndeks konturları arasında daha ince olanları arazi yüzey şeklinin daha fazla detayını göstermek için kullanılmıştır.

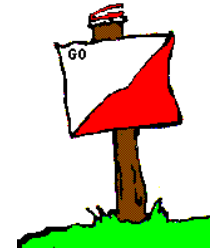

Hafif Eğim

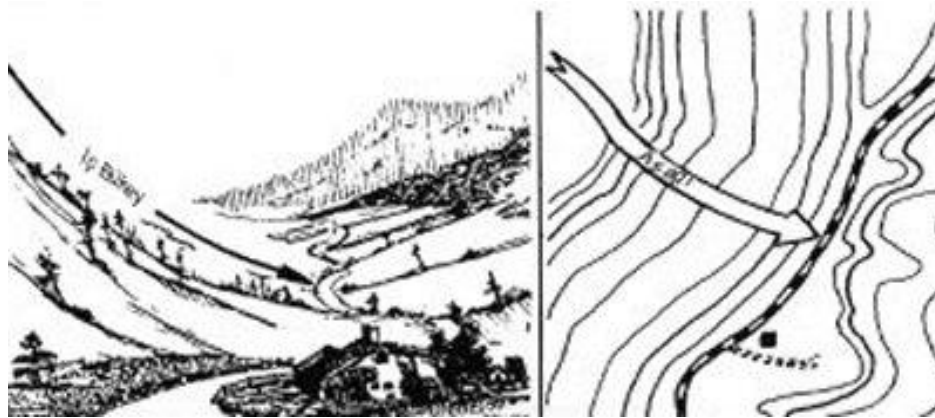

Dik Eğim

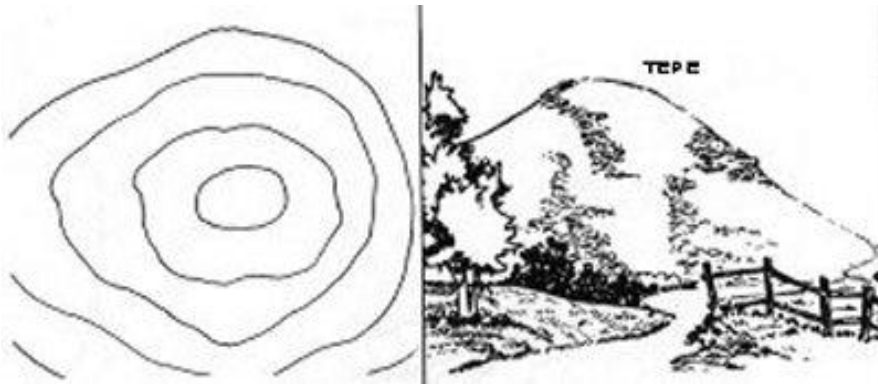
Dış bükey

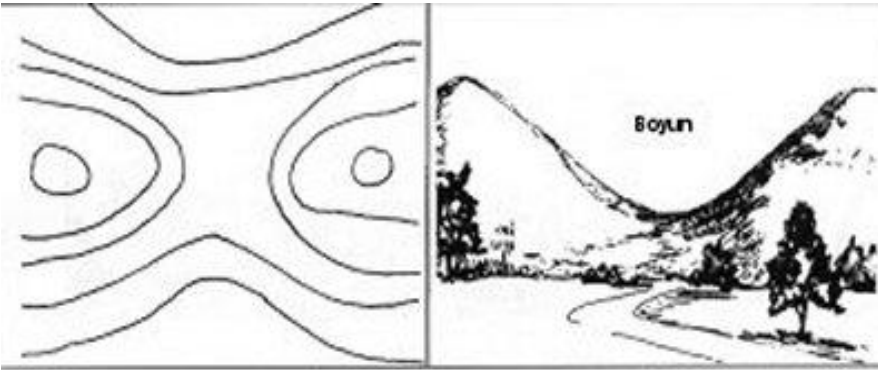
İç bükey

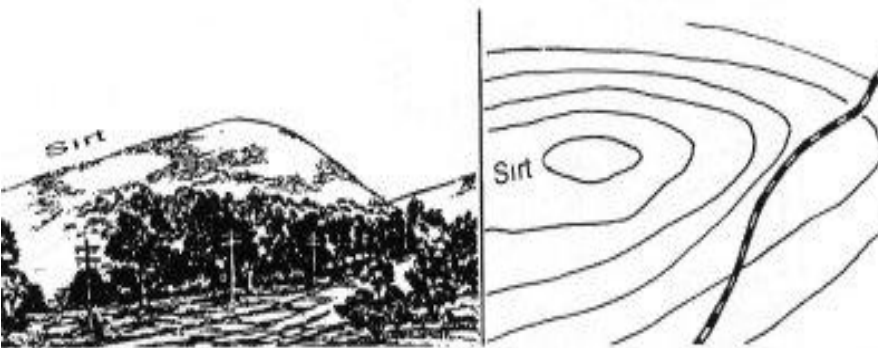

Tepe

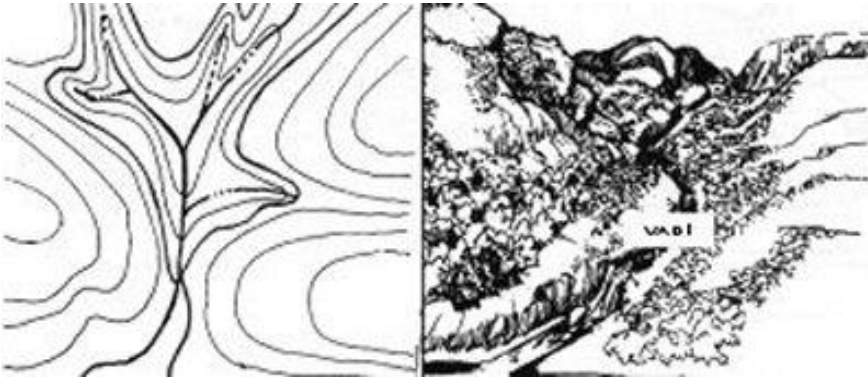

Boyun

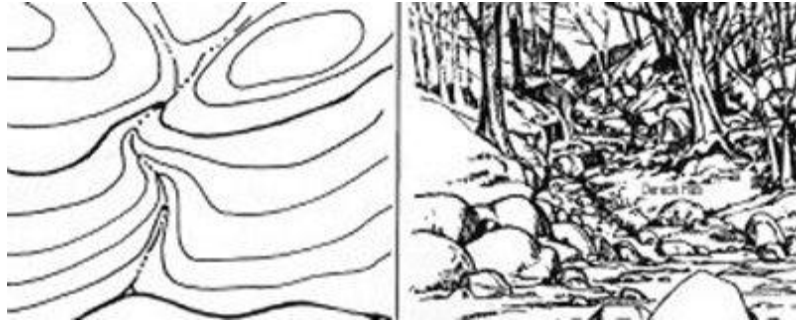

Sirt

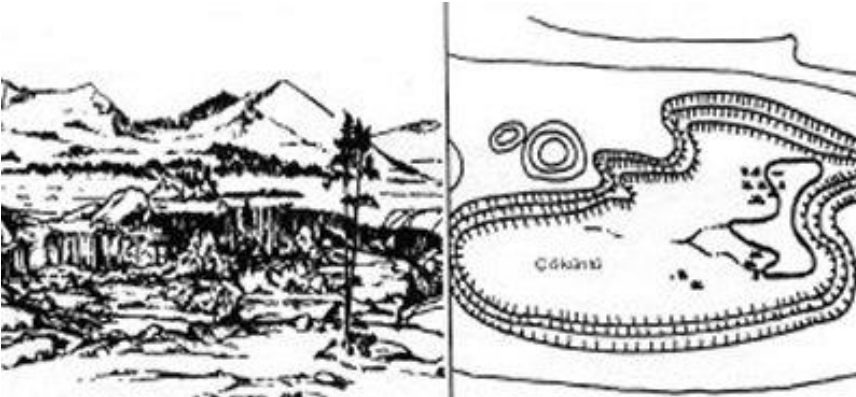

Vadi

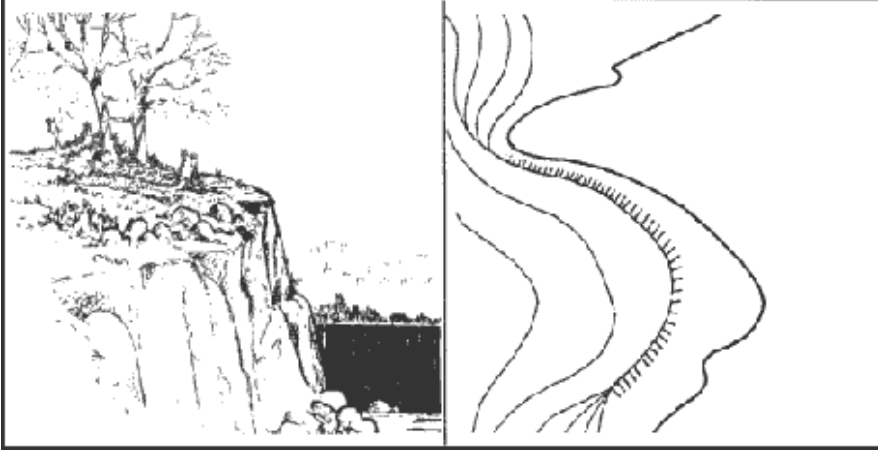

Derecik

Çöküntü

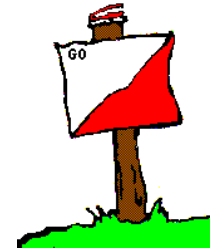
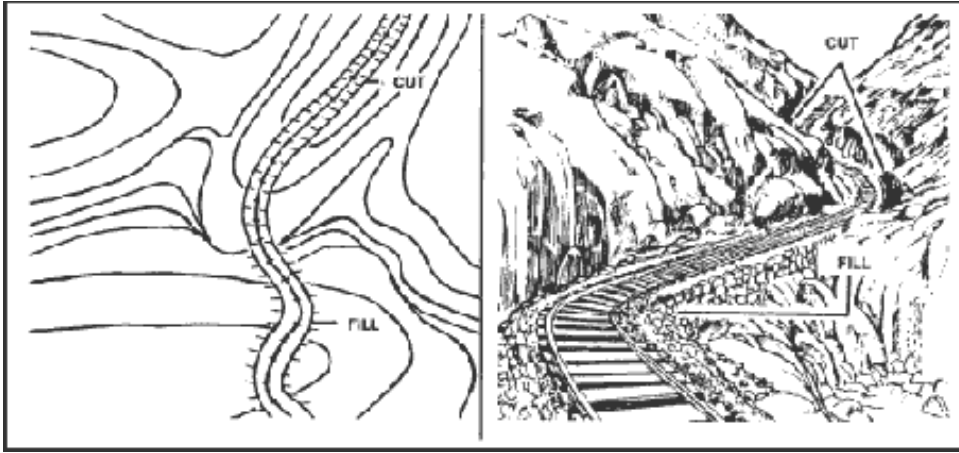

Dik yar

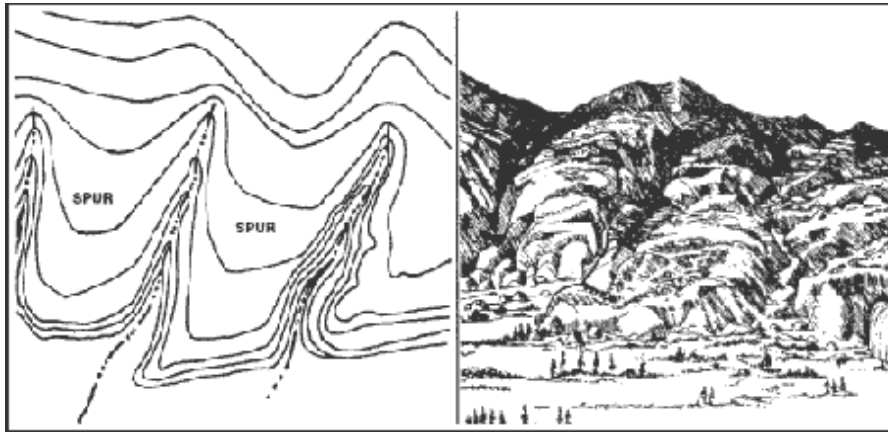

Uçurum

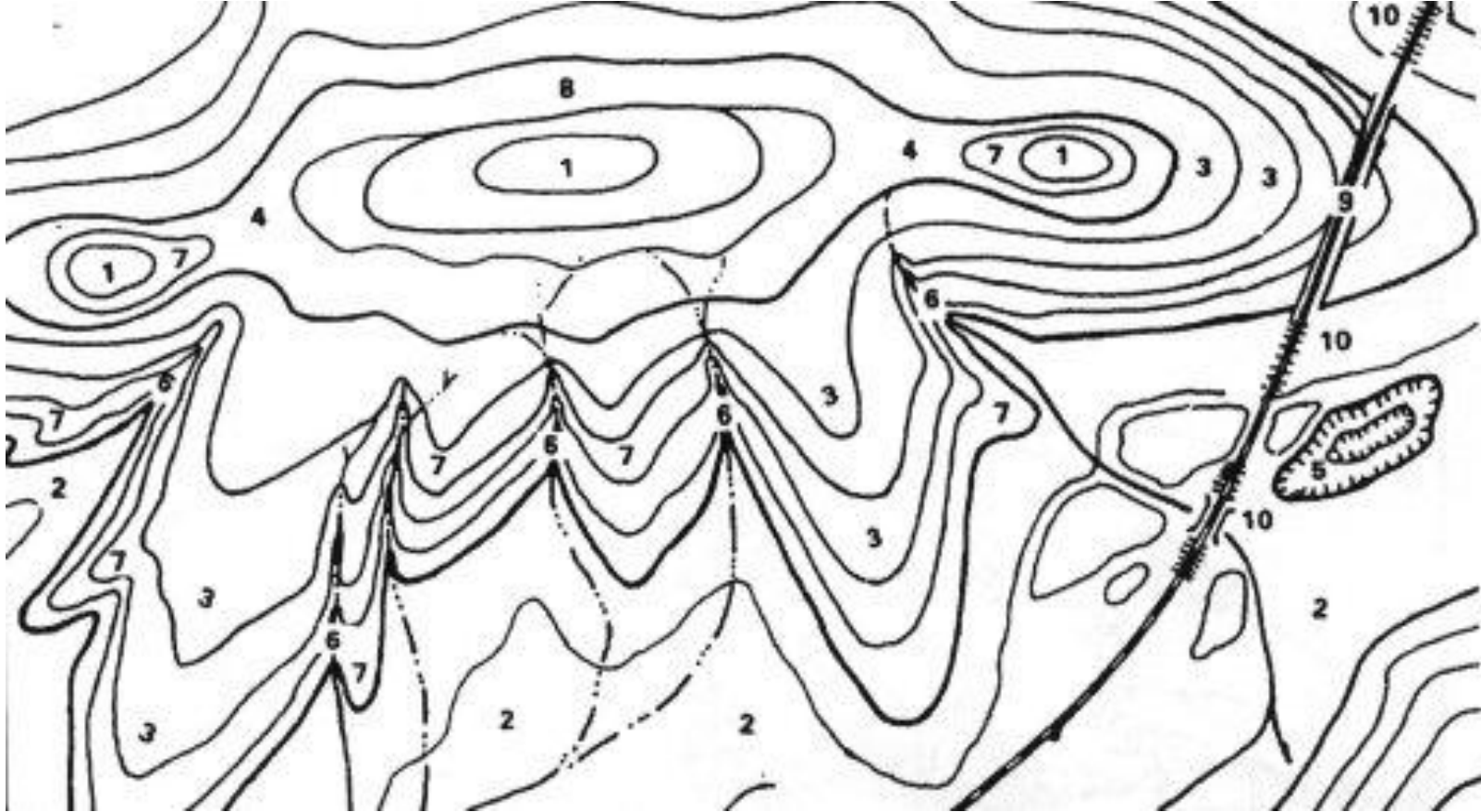
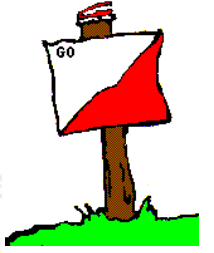

Dolgu / Yarma

Mahmuz / Burun

1. TEPE
2. VADI
3. SIRT
4. BOYUN
5. ÇÖKÜNTÜ

6. DERİN VADI
7. OVAYA BAĞLANAN BURUN
8. UÇURUM
9. GEÇİT
10. DOLGU